

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 78 0 В 000388 09 Рев
Бањалука, 22.9.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари предлагача И. М. из П., кога заступа пуномоћник Д. М. из П., Ул..., против противника предлагача М. средња школа П. и Општина П., коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника Б. Л., ради доношења рјешења које замјењује уговор о откупу стана, одлучујући о ревизији предлагача против рјешења Окружног суда у Бањалуци број 78 0 В 000388 09 Гж од 16.6.2009. године, на сједници одржаној 22.9.2010. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеним рјешењем Основног суда у Прњавору број 78 0 В 000388 03 В од 27.03.2009. године одбијен је као неоснован приједлог предлагача да суд донесе рјешење које замјењује уговор о откупу стана, којим предлагач као купац откупљује двособан стан у државној својини, као посебан дио зграде у П., у Ул..., улаз..., спрат..., број стана..., укупне корисне стамбене површине 57 м², а који се састоји од двије собе, једне кухиње, једног WC, једног ходника, два балкона и једне шупе, по откупној цијени од 3.800,00 KM, коју цијену купац има платити у року од 15 дана од дана доношења рјешења на рачун Фонда... РС, уз јемство продавца да на стану има право располагања, да стан може бити предмет откупа и да није оптерећен никаквим укњиженим и неукњиженим теретима, те право купца да на основу овог рјешења у јавним књигама које се воде код органа управе надлежног за послове катастра исходи упис права својине на своје име са 1/1 дијела на стану, као и право својине на заједничким дијеловима и уређајима зграде, те право коришћења на припадајућем земљишту на којем је изграђена зграда у којој се налази предметни стан, те да рјешење у свему замјењује уговор о откупу стана. Предлагач је обавезан да противнику предлагача Општини П. надокнади трошкове поступка у износу од 1.000,00 KM, док је захтјев за накнаду трошкова преко досуђеног износа одбијен као неоснован.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Бањалуци број 78 0 В 000388 09 Гж од 16.6.2009. године, жалба предлагача је одбијена и првостепено рјешење потврђено.

Благовремено изјављеном ревизијом предлагач побија другостепено рјешење због повреде одредаба парничног поступка и, како произлази из навода ревизије, повреде материјалног права и предлаже да се оспорено рјешење преиначи и удовољи приједлогу или да се укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Противници предлагача нису одговорили на ревизију.

Ревизија није основана.

У овом ванпарничном поступку предлагач захтјева да суд донесе рјешење које замјењује уговор о откупу стана у државној својини који се налази у П., ближе одређен у изреци првостепеног рјешења.

У поступку који је претходио доношењу оспорене одлуке утврђено је: да је предлагачу предметни стан додјељен на кориштење рјешењем предника противника предлагача М. средње школе у П.; да је предлагач са СИЗ за... закључио уговор о кориштењу стана 20.5.1985. године; да је из предметног стана са члановима породице предлагач иселио 18.5.1993. године; да је захтјев за поврат стана Министарству... - Одсјек П. поднио 07.6.2002. године; да је закључком број 40-052-1491/02 од 19.3.2003. године, наведени орган захтјев одбацио као неблаговремен; да је овај закључак потврђен рјешењем Министарства... број 05-050-01-722/03 од 01.10.2003. године; да је предлагач поднио захтјев за откуп стана Одјељењу... Општине П., а да је овај орган закључком број 06-372-15/02 од 26.8.2002. године захтјев одбацио; да је Министарство... рјешењем број 01-372-357/02 од 10.2.2003. године жалбу предлагача одбило и закључак првостепеног органа потврдило; да је предлагач поднио захтјев за откуп стана 6.3.2003. године М. средњој школи у П., која је закључком број 155/03 од 26.3.2003. године захтјев одбила уз образложење да није надлежна да о њему одлучује; да је предлагач поднио приједлог за доношење рјешења које замјењује уговор о откупу стана првостепеном суду 31.3.2003. године; да је предметни стан М. средња школа дала на кориштење другом раднику школе М. В., који је закључио уговор о кориштењу стана, а затим и откупио стан.

Код таквог стања чињеница првостепени суд је закључио да тужилац није у року који је прописан чланом 16. став 1. Закона о престанку примјене Закона о кориштењу напуштене имовине ("Службени гласник Републике Српске", бр. 38/98, 12/99, 31/99, 38/99, 65/01, 13/02, 39/03 и 96/03, у даљем тексту: ЗППЗКНИ) поднио захтјев за поврат стана, те да је његово станарско право престало, па да нема право на откуп предметног стана у смислу члана 9. и 10. Закона о приватизацији државних станова („Службени гласник РС“ број 11/00 до 72/07, у даљем тексту: ЗПДС). Зато сматра да предлагач није активно легитимисан да у смислу члана 13. истог закона поднесе приједлог суду да у ванпарничном поступку донесе рјешење које замјењује уговор о откупу стана.

Одлучујући о жалби предлагача другостепени суд је у свему прихватио чињенично утврђење и правно схватање првостепеног суда. Жалбене наводе предлагача да је рок за подношење захтјева за поврат стана пропустио због притиска који је вршен на њега на радном мјесту и малтретирања његовог

малољетног сина, те да је по разним видовима у односу на друга лица у неповољнијем положају, другостепени суд је оцијенио неоснованим налазећи да је тужиоцу био омогућен приступ суду и право на правично суђење, те да је имао могућност подношења захтјева за враћање стана у посјед, па да се позивање предлагача на дискриминацију не може прихватити основаним.

Оспорена одлука је правилна и законита.

Неоснован је приговор ревизије да је оспорена пресуда заснована на погрешној оцјени изведених доказа, што би представљало повреду одредби члана 8. у вези са чланом 209. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 58/03, 85/03, 74/05 и 63/07, у даљем тексту: ЗПП).

Чињенице релеванте за одлуку у овој ванпарничној ствари међу странкама нису ни спорне, а потврђене су и материјалним доказима у спису. Није спорно да је предлагач био носилац станарског права на предметном стану, да је стан користио са члановима своје породице до 18.5.1993. године када су иселили из стана, да је први пут захтјев за поврат стана поднио 07.6.2002. године Министарству... – Одсјек П., затим захтјев за откуп стана Одјељењу... Општине П. 24.7.2002. године, те М. средњој школи П., а да је приједлог за доношење рјешење које замјењује уговор о откупу стана поднио суду 31.3.2003. године. Све ове чињенице потврђене су доказима изведеним пред првостепеним судом. Како предлагач није поднио захтјев за враћање стана у посјед надлежном органу управе, Комисији... нити суду до 19.4.2000. године када је истекао рок за подношење захтјева за враћање стана у посјед прописан чланом 16. став 1. ЗППЗКНИ, његово станарско право на предметном стану је престало у складу са одредбом става 2. истог члана наведеног закона. Рок за подношење захтјева за враћање стана из члана 16. став 1. ЗППЗКНИ је материјално правни, преклузивни рок, који се не може продужавати, чијим се пропуштањем, без обзира на разлоге пропуштања, губи не само право на предузимање одређених радњи ради остваривања права, него тај пропуст доводи и до губитка самог права у материјалном смислу, што јасно произлази из става 2. члана 16. наведеног закона.

Дакле, предлагачу је станарско право на предметном стану престало *ex lege* истеком прописаног рока, па је правилно закључио другостепени суд да тврдње предлагача да је до пропуштања рока дошло због његовог подређеног положаја и притисака на послу, нису од утицаја на исход овог поступка. Предлагачу није престало станарско право на предметном стану због дискриминације по било ком основу, него због тога што је пропустио да у законом прописаном року поднесе захтјев за поврат стана на коме је био носилац станарског права прије 30.4.1991. године.

Право на откуп стана према одредби члана 10. става 1. ЗПДС има носилац станарског права, па како је утврђено да предлагач није носилац станарског права на предметном стану правилно су закључили нижестепени судови да није активно легитимисан да у смислу члана 13. став 2. истог закона поднесе захтјев суду да у ванпарничном поступку донесе рјешење које замјењује уговор о откупу стана.

Неосновани су наводи ревизије да су оспореном одлуком повређена права тужиоца као грађанина која су зајамчена Општим оквирним споразумом за мир у

БиХ и Уставом БиХ, јер да Устав предвиђа враћање имовине одузете током рата, да је неравноправност очигледна и да је повријеђено његово право на имовину.

Тачно је да је чланом II тачка 5. Устава БиХ прописано да све избјеглице и расељена лица имају право да се слободно врате својим домовима, те да у складу са Анексом VII Општег оквирног споразума за БиХ имају право на враћање своје имовине које су били лишени током непријатељстава од 1991. године. Ова одредба подразумијева обавезу ентитета да омогуће безбиједан повратак избјеглица и расељених лица у њихове пријератне домове, те организацију надлежних органа и процедуру у којој таква лица могу остварити та своја права.

Доношењем ЗППЗКНИ власницима имовине и носиоцима станарског права на становима у државној својини које су напустили у ратним околностима, омогућено је остваривање права на поврат имовине и станова, прописна процедура и одређени рокови за подношење захтјева за поврат станова у посјед. Доношење и примјена наведеног закона представља оправдано и законито мјешање власти у право носиоца станарског права на поврат стана, одговара друштвеним потребама и постоји сразмјера између тог мјешања и циља којим се тежи. Законска ограничења у остваривању права на поврат стана су оправдана ради обезбјеђења начела правне сигурности, јер институт преклузије представља потребу ради позитивног утицаја на ту сигурност и спречава евентуалну немарност и злоупотребу права грађана. Према томе, примјењујући одредбе члана 16. ЗППЗКНИ нижестепени судови нису повриједили права предлагача заштићена чланом II/3 к) и тачком 5. Устава БиХ, те чланом 1. Протокола I уз Европску Конвенцију за заштиту људских права и темељних слобода.

Из напријед изложеног произлази да оспорена одлука нема недостатака на које указује ревизија предлагача, као ни оних на које овај суд пази по службеној дужности, па је примјеном одредби члана 248. у вези да чланом 241. и 254. став 1. и 4. ЗПП, те чланом 2. став 2. Закона о ванпарничном поступку, ревизија одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић